

Vedtatte uttalelser årsmøtet 2019

Innhold

EØS	1
Utdanning	2
Mineralnæringen	2
Forsvar	2
Infrastruktur, transport og samferdsel	3
Psykisk helse	4
Foreldrepermisjon	5

EØS

I år er det 25 år siden EØS-avtalen trådte i kraft. Siden har den bidratt til å sikre norske arbeidsplasser. Våre bedrifter kan kjøpe og selge på lik linje med andre land i EU. Den gjør norske bedrifter konkurransedyktige, i en av verdens største økonomier, samt gjennom tilgang til EU sine forsknings og innovasjonsprogrammer er den viktig for innovasjon og nyskaping.

Med blant annet passfrihet og forbrukerrettigheter gjør den også hverdagen for folk enklere. Avtalen gir Norge og nordmenn de samme rettighetene som andre EØS-land og EU/EØS sine borgere på mange områder. Den er viktig for våre ungdommer, som har rett til å arbeide, studere og bo i andre land i området. Slik gir den oss muligheten til både å ivareta egne interesser og gi gode løsninger til våre innbyggere.

Av alle varer som Norge produserer selges 80 % til EU. Av alt vi kjøper, kommer 60 % fra EU. Nordland Ap mener at den stabilitet som avtalen har gitt oss er uvurderlig for arbeidsplasser over hele landet og ikke må rokkes ved. Ikke minst i Nordland ligger hjørnesteinsbedrifter som er avhengig av stabile, forutsigbare og rettferdige konkurransevilkår. EØS-avtalen er viktig for arbeidsplasser i distriktsNorge.

Samtidig vil Nordland Ap være klar på at de muligheter som ligger for å sikre arbeidsmiljø og trygghet må brukes, både i eget lovverk og i EØS-avtalen. Når arbeidsgivere utfordrer folks trygghet gjennom å utnytte smutthull i lovverket under EØS-paraplyen slik vi har sett eksempler på, utfordres legitimiteten til avtalen blant folk. Flere har tatt til orde for at Norge skal si opp EØS-avtalen. Nordland Ap vil advare kraftig mot dette.

Den betydning EØS-avtalen har skal man ikke ta lett på. Det kaos som nå preger Storbritannia og deres Brexit er en advarsel om hva som kan komme om EØS-avtalen blir satt i spill. Ingen vet hva som vil gjelde. For en økonomi som er så avhengig av utenrikshandel som den norske, er det spesielt alarmerende dersom usikkerhet om handelsvilkårene oppstår. EØS avtalen må videreføres.

Nordland Ap mener at handlingsrommet i EØS-avtalen må brukes og videreutvikles, slik at Norges interesser ivaretas enda bedre.

Utdanning

Kompetanse er avgjørende for at kommunene i Nordland kan tilby gode tjenester for sine innbyggere. Teknologi endrer samfunnet og med økt digitalisering vil samfunnet endre seg i en takt verden aldri har opplevd tidligere.

For å gi flest mulig innbyggere muligheten til å ta mer utdanning og sikre rekruttering må vi ha et desentralisert utdanningstilbud som tilpasses etterspørselen og behovet.

Nordland Arbeiderparti krever at universitetene i Nord-Norge og fylkeskommunen i dialog med kommunene tar ansvar for å sikredette. Det er regjeringens ansvar å sørge for at universitetene og fylkeskommunen har tilstrekkelig finansiering for å imøtekomme behovet.

Mineralnæringen

Norge og verden skal omstilles i et grønt skifte fremover. Nye teknologier må utvikles. Erstatninger for arbeidsplasser og inntekter fra olje- og gassvirksomheten må utvikles.

Nordland Arbeiderparti mener at mye av vår framtidige verdiskaping vil skje når vi klarer å utnytte området der industrikompetanse, kunnskap og naturressurser møtes. Disse tre områdene må utvikles sammen.

Norges geologiske undersøkelser (NGU) anslår at det finnes verdier for 1,4 billioner kroner i metaller og ytterligere industrimineraler for 1,1 billioner kroner i Norge. Bearbeidingsverdien anslås å være enda høyere – omtrent like stort som oljefondet med 8 billioner kroner. Disse mineraler finnes i hele Norge og ikke minst i Nordland, og vil være viktig for utvikling av teknologi.

Skal Norge ta en plass i «det grønne skiftet» og skal vi selv klare omstillingen på en god måte må vi ta i bruk de ressursene vi har på en bærekraftig måte. Vi mener det er grunnlag for en langt sterkere satsing på både mineralnæringen og andre næringer bygd på naturressurser, for å utvikle landsdelen.

Der det oppstår konflikter mellom verneinteresser og næringsutvikling må vi finne gode kompromisser for å få en utvikling av mineralnæringen og som samtidig sikrer kommende generasjoner et like godt eller bedre klima enn det vi har i dag.

Nordland Arbeiderparti mener at et statlig investeringsfond og eller et offentlig eid mineralselskap kan være et virkemiddel for å få til en god utvikling.

Forsvar

Nordland Arbeiderparti registrerer at Kongsberggruppen overtok Aerospace Industrial Maintenance Norway AS (AIM) før jul, og at det etter det vi erfarer planlegges for privat vedlikehold av F-35 på Rygge i et nytt verkstedbygg. Dette er den siste av mange privatiseringer av forsvarets tjenester som er kommet i etterkant av stortingets forlik om forsvarets langtidsplan. Nordland Arbeiderparti mener det er viktig å ivareta operative kapasiteter i en krise- og krigssituasjon og mener det best ivaretas gjennom å utføre oppgavene i egenregi.

Nordland Arbeiderparti mener regjeringen, ved å privatisere vedlikeholdstjenester, får sterkt redusert kontroll over eget materiell og redusert operativ evne. I tillegg vil kompetansen i egen

organisasjon svekkes. Forsvarets behov for støttetjenester, herunder vedlikehold skal i all hovedsak skal ivaretas av Forsvarets eget personell. Da må forsvaret ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse.

For å sikre både egen forsvarsevne i Norge og Nordområdene som helhet er det viktig å ha ledelse plassert i Nord.

Nordland arbeiderparti krever at:

- Vedlikehold av forsvarets materiell skal i all hovedsak utføres av forsvarets eget personell.
- Etterbruken av Andøya flystasjon må avklares snarest og sikre fremtidig utvikling av Andenessamfunnet.
- Meldingen om alliert mottakskapasitet må legges frem snarest.
- Forsvaret må fortsatt ha ledelse i Nord.
- Etterbruken av Andøya flystasjon må avklares nå og sikre fremtidig utvikling av Andøysamfunnet.

Infrastruktur, transport og samferdsel

Samferdsel er viktig for bosetting, verdiskaping og trivsel i Nordland. Nordland Arbeiderparti vil fortsette utviklingen av et bedre samferdselstilbud.

Nordland er et verdiskapingsfylke. Da er transport nøkkelen for å få varene til markedene. Vi vil følge opp strategien «Fra kyst til marked».

Jernbanen har stor kapasitet, kan være miljøvennlig, reduserer faren for trafikkulykker og slitasjen på veinettet. Forutsetningen er at vi har en moderne og opprustet jernbane med tilstrekkelig kapasitet. Derfor må både Ofotbanen og Nordlandsbanen rustes opp.

Det viktigste for jernbanen nå er å sikre tilstrekkelige midler til opprustning, utvidelse og modernisering. Nordland Arbeiderparti mener derfor at regjeringens ideologiske korstog for å privatisere jernbanen som er bygd av fellesskapet er feil prioritering.

Transport står for vesentlige deler av klimautslippene utenfor kvotepliktig sektor. Derfor er det viktig å videreutvikle et kollektivtilbud som reduserer behovet for bruk av egen bil. Likevel vil det i distriktene være områder hvor kollektivtilbudet ikke kan erstatte privatbilen. Det vil være urettferdig om innbyggerne i disse områdene blir straffet med avgifter hvis det ikke finnes miljøvennlige alternativer.

Kortbanenettet og de mindre flyplassene er viktige for næringsliv og for innbyggerne i distrikter med store avstander og begrenset kollektivtilbud. I Avinormodellen finansierer overskuddet fra de store flyplassene driften av de med lite trafikk. Taxfree-inntektene utgjør en viktig del av inntektsgrunnlaget for disse overskuddene. En eventuell omlegging av taxfree-ordningen må ikke svekke inntektene som er grunnlaget for Avinormodellen.

Norge er en maritim nasjon som har vært og vil være avhengig av verdiskapingen fra havet. Ambisjonene er en femdobling av eksportinntektene innen 2050. En forutsetning for å lykkes med dette er trygge farleder og moderne havner. Derfor har Arbeiderpartiet prioritert 4,9 mrd mer enn regjeringen til dette formålet.

Stortinget har vedtatt å overføre statlig fiskerihavner til fylkene. I Nordland har vi mange store viktige havner som venter på finansiering (dere kan jo vurdere å ta inn navn som blant annet Andenes, Røst,

Ballstad, Laukvik) Det er viktig å få på plass økonomiske ressurser som gjør at disse prosjektene kan løftes.

Fylkesveiene utgjør hoveddelen av det nasjonale veinettet til transport. Etterslepet på vedlikehold, sikkerhet og oppgradering av fylkesveier er nå så stort at det ikke er mulig for fylkeskommunene å finansiere det. Når faren for å bli hardt skadd eller drept på fylkesveg er 50 % større pr kjørt kilometer sammenlignet med riksveier, må staten bidra til en løsning.

Faren for skred på riks-og fylkesveier gjør mange utrygge. Derfor har Arbeiderpartiet prioritert 8,2 mrd mer enn regjeringen i Nasjonal Transportplan.

Fremtiden er digital. Da må den også være digital for alle og over hele landet. Innbyggere, næringsliv og det offentlige baserer seg i stadig større grad på digitale løsninger. Da må infrastrukturen legges til rette for det.

Nordland Arbeiderparti vil at:

- De prosjektene som er omtalt i nasjonal transportplan 2018-2029 gjennomføres innenfor den tidsrammen og med den finansieringen som er forutsatt.
- Fellesskapet bidrar til å bygge ut digitale og mobile kommunikasjonsløsninger i områder hvor det ikke gjøres på kommersielt grunnlag.
- Nordlandsbanen får en utslippsfri energiløsning og et moderne signalsystem.
- Regionpendelen videreutvikles i Salten og en etablering av regionpendel på Helgeland.
- Ofotbanen blir bygd ut med dobbeltspor i samarbeid med svenske interesser.
- Et system med veipricing som tar høyde for geografiske forskjeller, utslipp og veislitasje vurderes innført.
- Inntektene fra taxfree-ordningen ikke svekkes ved en eventuell omlegging
- Jernbanen skal fortsatt være offentlig eid og drevet
- Investeringene i havner og farleder økes med 5 milliarder kroner og fremskyndes i tråd med Arbeiderpartiets alternative nasjonale transportplan
- Det kommer en statlig finansieringshjelp til fylkeskommunene for å ta igjen etterslepet på fylkesvegene.
- Skredsikring på riks og fylkesveier prioriteres høyere og forseres enn gjeldende nasjonal transportplan

Psykisk helse

Psykiske helse er like viktig som den fysiske. Angst og depresjon er blant de vanligste lidelsene. Det viktigste arbeidet gjør vi før lidelsene utvikler seg. Dette skjer i hovedsak utenfor helsetjenesten; i familien, i barnehagen, på skolen, på arbeidsplassen og der vi bor. Grunnlaget for god helse legges tidlig. Derfor må vi ha særskilt oppmerksomhet mot våre aller yngste.

Mulighetene for god psykisk helse og nødvendig helsehjelp må være likeverdig uavhengig av hvor i landet du bor.

Nordland Arbeiderparti vil:

- Ha en nullvisjon for selvmord blant ung.
- Utarbeide en tverrfaglig opptrappingsplan om psykiske lidelser, forebygging og tidlig helsehjelp.

- Støtte frivillige organisasjoners forebyggingsarbeid.
- Styrke tverrfaglige skolehelsetjenester og helsestasjoner.
- Sørge for tettere samarbeid mellom skolen og barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) og gi helsesøstre mulighet til å henvise til BUP.
- Åpne for «e-helsesøster» slik at ungdom kan kontakte skolehelsetjenesten gjennom digitale plattformer.
- Innføre kunnskap om psykisk helse som en del av kompetansemålene i skolen.
- Sikre folk med psykiske plager og lidelser bedre tilgang til psykisk helsehjelp fra kvalifiserte fagfolk, og ansette flere med slik kompetanse i kommunene.
- At det opprettes feler døgnbemannede enhetspasser for ungdom mellom 13-18 år i Nordland.
- Forsknings og utviklings arbeid må styrkes innen tema psykisk helsevern og selvmord.

Foreldrepermisjon

Foreldrepermisjonsordningen har stor innvirkning på familiers hverdag og er en viktig del av familieplanleggingen. Nordland Arbeiderpartiet vil ha en raus foreldrepermisjon som ivaretar familiens behov, og som samtidig stiller krav til fordeling mellom mor og far.

Nordland arbeiderparti vil:

- at far skal ha en egen kvote på minimum 15 uker som er forbeholdt ham.
- det skal være en tredeling av permisjonen.
- se nærmere på om kvinners behov for restitusjon og muligheter for å amme er godt nok ivaretatt i dagens ordning.
- gå gjennom permisjonsmulighetene for selvstendig næringsdrivende, de som er i utdanning og andre som ikke er i faste ansettelsesforhold, for å gjøre det enklere å kombinere barn- og familieliv med å sikre inntekten.